

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

Major Griganavičius:

Počátky litevské armády.

Litevský vojenský časopis Musu Žinyas (Naše věda), odpovídající našim Vojenským Rozhledům, uspořádal v listopadu roku 1923 slavnostní číslo k pětiletému trvání litevské armády.

Toto číslo je vyplněno téměř úplně vzpomínkami různých důstojníků na dobu, kdy se začala tvořit litevská armáda. Gen.-poručík Kubilius, gen.-poručík Galvidis-Bykauskas, plukovník Grigaliunas-Glovackis, major Laurinaitis a mnoho jiných, kteří se účastnili prvních organizačních prací, píší o začátcích své činnosti. Tyto články, třeba že se zabývají mnohdy soukromou činností a životem autorů, poskytují velice zajímavý obraz, jak se litevská armáda zrodila. Vynecháme-li řečené údaje o soukromé činnosti autorů, které ovšem vysvětlují mnoho podrobností, a doplníme-li za to některé mezery, které se vyskytují ve vzpomínkách autorů, jeví se počátky dějin litevské armády asi takto:

První litevské vojenské útvary se vyskytují již v roce 1917, kdy Litevci, jako ostatní národové Ruska, chtěli využít únorového převratu a pokusili se vytvořit své vojsko. Tehdy vzniklo několik samostatných litevských praporů, a to ve Smolensku, Witebsku, Rovně a na Sibiři. Tyto rozptýlené prapory se však nemohly udržet. Brzo podlehly bolševickému vojsku a byly na začátku roku 1918 odzbrojeny.

Skutečné základy dnešní litevské armády pak vznikly teprve ke konci roku 1918 a na začátku roku 1919 na Litvě samé, kde organizace armády odpovídala celkovému vývoji událostí.

Dne 16. února roku 1917 sešla se ve Vilně tajně, bez vědomí německého velení, t. zv. Litevská konference, které se zúčastnilo na 900 delegátů ze všech krajů, osídlených Litevci. V této konferenci bylo rozhodnuto, že Litva se má stát samostatným státem. Zároveň byla utvořena Tautos Taryba (Národní rada), která jakožto výkonný orgán měla řečené rozhodnutí uskutečnit.

Tautos Taryba zahájila ihned svou činnost ve dvou směrech:

1. Utvořila informační kancelář ve Švýcarsku, která měla podniknouti v evropském i americkém tisku rozsáhlou akci ve prospěch samostatnosti Litvy;
2. navázala styk s opozičními stranami německého parlamentu.

Tyto kroky vedly brzo k úspěchu. Již na jaře roku 1917 prohlásilo Německo samostatnost Litvy. Po tomto prohlášení se však na Litvě nic nezměnilo. Národní rada se tím sice stala legálním orgánem, ale byla bezmocná, neboť byla úplně pod dozorem německého velení.

Skutečná práce Národní rady začala teprve po německém převratu na podzim roku 1918. Byla utvořena ministerstva, mezi nimi i ministerstvo národní obrany; nyní teprve vznikaly zárodky nynější litevské armády. Důstojníci, vracející se z Ruska a z německého zajetí, dávali se k dispozici Národní radě.

Ve Vilně však byl v tuto dobu úplný chaos. Tvořily se tu současně 4 armády:

1. Německý svobodný sbor (Freikorps), složený ze zbytků staré německé armády, jejichž členové nechťli opustiti kdysi německou armádou dobytý kraj. O úloze tohoto sboru není dosud jasných zpráv.

2. Litevské vojsko, jež se mělo starati o uhájení samostatnosti mladé republiky.

3. Polské vojsko, které se snažilo připojit Litvu k Polsku.

4. Místní bolševické vojenské organizace.

Ze začátku nebylo konfliktů mezi těmito vojsky. Litevci, Poláci i bolševici cítili se příliš slabými pro jakoukoli aktivní činnost; německý svobodný sbor zůstal nečinný, neboť nevěděl, jak má reagovati na organizaci ostatních vojsk. Mimo to jevila se v něm také již demoralisace: němečtí vojáci prodávali zbraně, střelivo a oděv, někteří i loupili.

V prosinci roku 1918 vyklidil německý svobodný sbor po dohodě s bolševiky východní část Litvy až do čarý Grodno, Olyta, Kešedary, Kejdlany, Šavli a opustil

tedy i Vilno. V patách za odcházejícími Němci však postupovali bolševici a došli dne 3. ledna roku 1919 před samé Vilno. Situace litevské armády byla tou dobou tato:

a) Ve Vilně disponovali Litevci asi 150 vojáky, kteří byli schopni boje;
b) v Olitě se tvořil 1. pěší pluk a měl zatím asi 4 pěší roty a 1 rotu kulometnou;

c) v Kovně se začal tvořit 2. pěší pluk.

Na odpor ve Vilně nebylo tedy lze pomýšleti. Litevské vojsko proto opustilo Vilno bez boje, a bolševici obsadili město dne 6. ledna po nepatrné potyčce s místním obyvatelstvem. Vláda se uchýlila do Kovna.

Při dalším postupu do vnitra země narazili však bolševici již na odpor. Po prvé u Poněvěže, kde se utkali s obyvatelstvem, jež nebylo vojensky organizované, a po druhé u vesnice Švobišky (u Olyty), kde se s nimi srazil 1. pěší litevský pluk. Bohužel byly litevské oddíly příliš slabé a nemohly vyhnati nepřítele ze země.

Síla Litevců však pokenáhlu vzrůstala. Heslo „odpor stůj co stůj“ se šířilo. Denně hlásilo se u bojujících oddílů a v Kovně množství dobrovolníků, z nichž někteří přicházeli již ozbrojeni. Litevské velení z nich tvořilo prapory a pluky a brzo pokročila organizace tak, že koncem dubna roku 1919 zahájili Litevci se dvěma pěšími pluky, několika samostatnými prapory a třemi bateriemi ofensivu proti bolševikům. Bolševické Rusko, válčící s Kolčakem, s Denikinem a s Polskem, nemohlo poslati do Litvy dostatečné množství vojsk. Bolševické oddíly, které vnikly do Litvy na začátku roku 1919, byly zatlačeny na sklonku tohoto roku na východní břeh západní Dviny. V roce 1920 pak uzavřela Litva s Ruskem mír.

Zahnání bolševiků nebylo ovšem jediným úkolem litevské armády v r. 1919. Bylo třeba pomýšleti též na likvidaci německého svobodného sboru. Část Němců poslouchala berlínskou vládu a vrátila se na začátku roku 1919 do Německa. Jiná část však se shromáždila za velení generála Bermonta v severní Litvě v okolí Šavli. Úloha neb aspirace Bermontova sboru nejsou dosud vyjasněny. Bermont oficiálně neuznával berlínské vlády a chtěl pomáhati armádě generála Judeniče, která tehdy operovala proti Petrohradu jako část Kolčakovských vojsk. Ve skutečnosti však Bermont neposlušal rozkazů generála Judeniče, nýbrž s velkou částí svého sboru podnikl útok na Rigu, hlavní město Lotyšska, které vedlo válku s bolševiky. Bylo tedy zřejmé, že je třeba se tohoto sboru zbaviti. Litevci i Lotyši proto zahájili proti němu společnou ofensivu. Litevci z jihu směrem na Šavli, Lotyši ze severu směrem od Rigy. Po tuhých bojích byli Němci koncem listopadu roku 1919 úplně poraženi a ustoupili v nepořádku do Pruska. Litevci ukořistili velké zásoby zbraní a střeliva a také 30 letadel.

Koncem roku 1919 byla tudíž Litva úplně osvobozena, a nyní teprve nastala doba klidné organizační práce, jejímž výsledkem je dnešní litevská armáda.

Zajímavá je tato podrobnost z dob prvních začátků litevské armády: Ministr národní obrany měl na začátku organizace k dispozici všeho všudy deset tisíc německých marek. Na hromadný nákup zbraní a střeliva nebylo tedy lze pomýšleti. Litevští sedláci však kupovali pušky, kulomety i střelivo u ojedinelých Němců a dobrovolníci se hlásili již se zbraněmi. Stalo se na příklad, že selka koupila kulomet za 2 kg másla a několik vajec. Teprve když litevská vláda dostala od Německa půjčku 100 milionů marek, byl organizován nákup zbraní a střeliva, a to zvláště u německých svobodných sborů. Z nedostatku výzbroje a z nedostatku peněz nebyla litevská armáda s počátku též uniformována. Důstojníci a mužstvo nedostávali po dobu prvních čtyř měsíců gáže. Výživa se děla většinou využitím místních zdrojů; každý oddíl sám rekviroval, čeho mu bylo třeba. Intendance dodávala jen to, co si vojsko v poli nemohlo nikterak opatřiti.

Kapitán Macháček:

Nový cvičební řád anglické pěchoty.*)

Nový cvičební řád anglické pěchoty vyšel ve dvou svazcích: „Infantry Training“ — „War“, vol. II. provisional, r. 1921 a „Infantry Training“ — „Training“, vol. I., prov., r. 1922. Druhý svazek „Boj“, vyšel dříve než svazek první „Výcvik“.

Svazek I. — „Výcvik“. (Infantry Training-Training.) Organizace pěších jednotek. — Nejmenší jednotka, která může být účinně řízena

*) Prameny, jichž bylo užito: Bulletin belge des sciences militaires, roč. IV. (1923), str. 1049 n.; Revue d'infanterie, roč. XXXII. (1923); Army Quantely, roč. 1923. Poznámka: Výzbroj pěchoty: opakovačka Lee-Enfield, vz. 1903, na 10 ran.

přímým velením svého velitele, je družstvo (section). Družstva seskupují se v čety (platoon), čety v roty (company), roty v prapory (battalion) a prapory v brigády (brigade).

Pěší prapor ve válce má: štáb praporu (headquarters), štábní oddělení (head-quarter-wing) a 4 pěší roty. Praporu velí podplukovník nebo jeho zástupce, major. „Headquarter-wing“ se skládá:

1. z čety lehkých mozdířů (Stokes, 2 kusy), která je organickou částí praporu (doprovodná zbraň), — z oddílu proti letadlům (leh. kulomet Lewisův) a z ostatního praporního štábu praporu: ze signalistů, zvědů, sběračů raněných, ordonanců štábu;

2. z kulometné poloroty (2 čety), úhrnem 8 kulometů Vickersových;

3. ze správního personálu (účetní);

4. z praporeční vozby.

Prapory se seskupují v brigády, asi náš pluk. Anglický pluk není taktická jednotka, je to druh náhradního tělesa pro výcvik nováčků; sdružuje velmi rozličný počet praporů.

Pěší rota (company) má mimo štáb roty 4 pěší čety. Velí jí major nebo kapitán; mimo to má ještě jednoho kapitána jako zástupce velitele.

Pěší četa (platoon) má štáb čety a 4 nehomogenní družstva (sections), z nichž dvě jsou družstva střelecká (rifle-sections) a dvě družstva lehkého kulometu (Lewis-gun-sections). Četě velí subalterní důstojník, a zastupuje jej starší poddůstojník. Četa je taktická jednotka pěchoty; čety praporu mají čísla 1 až 16.

Družstvo je palební jednotka pěchoty. Družstva roty jsou číslována čísky 1—16; lichá čísla značí družstva střelecká. Početní stav družstev řídí se počtem stavem praporu; často se tedy mění; zpravidla mívá 1 velitele, poddůstojníka a 6—8 mužů.

Prislušníci téhož družstva jsou považováni za část celku. Jsou odkázáni druh na druhu tak, jako na svého velitele, v míru i ve válce. Předpis praví: Je-li i jen jediný muž v družstvu, zachovává družstvo svou identitu; má-li družstvo méně než 3 muže v počtu, může býti prozatímně přiděleno k jinému družstvu; stává se opět nezávislým, má-li aspoň 3 muže.

Výcvik vojska směřuje k tomu, aby za války porazilo nepřátele vlasti. Zkušenosti z dřívějších válek dokázaly, má-li se zvítěziti, že se musí válčiti směle a rozhodně. Za poslední války bylo velení decentralisováno, poněvadž jsou moderní zbraně účinnější, a proto třeba zmnožiti i iniciativu podřízených a vojsko lépe vycvičiti takticky.

Vojsko je silné jen tehdy, jednají-li všechny jeho části v plném souladu. Aby byl tento soulad uskutečněn, je třeba, aby dostatečně znali všichni důstojníci a poddůstojníci i jiné zbraně, nejen své. Důstojníci a poddůstojníci pěchoty jsou přidělováni k jiným zbraním, a důstojníci a poddůstojníci jiných zbraní jsou přidělováni k pěchotě (stage).

Hojná cvičení a manévry kombinovaných zbraní doplňují toto vzájemné poznávání a utužují svaz.

Za výcvik vojska jsou odpovědní všichni velitelé a předpisy pečlivě upravují tuto odpovědnost jak pro důstojníky, tak i pro poddůstojníky.

Rota je považována za hlavní výcvikovou jednotku v praporu.

Výcvik nováčků:*) Předpis přináší úhrnný program výcviku nováčků, jež pojednává o mravní a osvětové výchově, o službě vnitřní, o zásadách hygieny, o tělesné výchově, o technickém výcviku atd.

Výcvik nováčků, který tedy trvá 6 měsíců, zahrnuje zprvu práci as 20 hodin týdně a je postupně zvyšován až na 28 hodin. Denní zaměstnání je co nejrozmanitější a má stále upoutávat zájem nováčků.

Na konci výcviku se podrobí každý nováček zvláštní zkoušce před velitelem náhradního tělesa a před lékařem; zkouškou se zjistí, je-li dostatečně vycvičen i je-li tělesně schopen pro vojenskou službu.

*) V Anglii byl dosud každý dobrovolník, podepsavši vojenský závazek, poslán k náhradnímu tělesu toho plukovního útvaru, k němuž byl přidělen. Tam byl imatrikulován, vystrojen a vyzbrojen, a tam se mu také dostalo prvního výcviku. Potom byl zařazen do praporu svého tělesa v říši, a tam byl jeho výcvik dokončen. Po roční službě a, dosáhl-li 19 let věku, byl poslán k praporu mimo říši (za hranice). Nový systém výcvikový, který byl již s úspěchem vyzkoušen, bude takto pozměněn: Přistě nabude dobrovolník úplného výcviku již u náhradního tělesa. Po šesti měsících bude považován již za vycvičeného a bude poslán, bude-li mu aspoň 19 let, bez výjimky a podle potřeby buď k praporu v říši nebo mimo říši. Prote je u každého náhradního tělesa jedna výcviková rota a jedno oddělení pro zdekonalení výcviku.

Roční výcvik důstojníků i vojinů souvisí a je postupný. Dělí se v období výcviku individuálního a hromadného. Prvé období má vychovat a připravit velitele a vojsko pro individuální úkoly za války. Účelem výcviku hromadného je příprava k bojovému manévrování a k součinnosti družstev, čet, rot i větších jednotek. Základem hromadného výcviku je výcvik družstva.

Předpis k tomu připojuje četné pokyny a pravidla a obsahuje různé rady, jak vychovávat instruktory a jak třeba provádět prakticky výcvik vojska.

Výcvikem má být vypěstován a upevněn bojový duch vojinů a vstřípená jim vůle bití se a vítězit. Tento bojový duch závisí především na osobnosti velitelů a na důvěře, kterou má velitel u svého mužstva. Výcvik má být jednoduchý a zajímavý; každá úloha má být předem pečlivě připravena po dohodě s vyšším nadřízeným; má se dít nejen slovně, ale i názorně. Velitelé praporů a rot určují postup výcviku.

Pro upevnění kázně se nejlépe hodí cvičení v semknutých útvech (10—30 minut, velmi přísně a dochvilně).

Přísné zachovávání organizace pěchoty (za všech okolností) je nejjistějším prostředkem, aby se vypěstoval různý duch. Závodů nebo fotbalové zápasy oddílů přispívají k pěstění hrdosti vojinovy na jeho oddíl. Vojín poznává tak význam a důležitost celku. Tuto hrdost lze rovněž pěstovat i v přednáškách o významných činech oddílů i jeho členů, zvláště příklady z poslední války.

Je nutno, aby se velitel neustále zabýval svým mužstvem. Stará se nejen o jeho zájmy nedbaje svého pohodlí, snaží se též poznati mužstvo co nejlépe a získati si jeho důvěru. K tomu dopomáhá mu jeho chování a jednání, vždy spravedlivé a příkladné, věcná znalost, odvaha, plnění vlastních povinností a j. Velitel, který si získal důvěru svých podřízených, vykonal již víc než polovinu svého úkolu.

★

Další kapitola (II.) je věnována individuálnímu výcviku a výcviku družstev. Obsahuje též různé cviky zbraní. O vojenském pozdravu pojednává kapitola III. V dalších kapitolách (IV.—VIII.) jsou probrány výcvik čety i praporu v semknutých řadách a velitelská návěští.

Cviky zbraní jsou velmi četné, rovněž i zvláštní cviky obřadní a slavnostní. Anglická pěchota zachovává své tradiční zvyklosti „parád“; tyto „parády“ jsou jedinou manifestací, kterou může ukázati lidu, jaké je jeho vojsko.

V předpise je velmi zdůrazňováno přísné zachovávání vnějších projevů kázně: čistý a ladný výstroj gentlemanského chování, povinná úcta k nadřízeným, přirozený a energický pozdrav.

★

Útvary různých jednotek v boji. — Úsek roty se mění podle jejího útvaru. Je-li rota v dvojitém proudu (čtverečný útvár), dvě čety v prvním a dvě v druhém odřadu, bývá její úsek až 400 m; je-li její útvár trojúhelníkový, tři čety v prvním, jedna v druhém odřadu, je její úsek 600—800 m. Vzdálenost mezi odřady je 100—200 m.

Četa je buď čtverečného nebo kosočtverečného útvaru, podle okolností.

Za ofensivy může prapor míti úsek 800—1200 m. Pro úsek 800 m má dvě rot v prvním odřadu, jednu rotu jako podporu a jednu jako zálohu. Hloubka praporu od prvé až k poslední linii je asi 1.000 m.

Roty prvého odřadu jsou dostatečně rozčleněny do hloubky, aby mohly vyhledati slabá místa nepřátelského úseku. Podporová rota bude tam, odkud bude moci výhodně posilovati útok jedné nebo druhé roty prvého odřadu, aneb odkud bude moci snadno vniknouti do utvořeného průlomu. Utvoří proto ten útvár, kterým bude moci rozšířiti vzniklý průlom a kterým bude moci podniknouti i bočný útok. Záložní rota následuje za podporovou rotou, pomáhá ji zdolávati protiútoky, nebo pronásleduje nepřítele, je-li cíl dosažen, nebo za nezdaru vystřídává prvé útočné rotu a organizuje obranu.

Družstva jsou tak dlouho seskupena a nerozvíjejí se, až když mají zahájit palbu, nebo jsou-li k tomu přinucena protivníkovou palbou.

Záložní čety praporu pochodují čtyřstupem tak dlouho, dokud je okolností leprnutí utvořiti útvary podobné útvarům čet prvé linie.

Každé čelní družstvo má vpředu zvědy (scouts).

★

Velitelská návěští (VI.) mají v poli oznamovati jednoduchým a rychlým způsobem rozkazy velitelů (pohyby pažemi, puškou, pískáním, trubačským signálem). Jimi lze naznačiti rozvinutí, změnu směru, změnu útvaru a p. I velitel praporu může jich zhusta používati. Je to dobrá metoda pro rychlou přeměnu útvaru jednotek, náhle ohrožených nepřátelskou palbou (dělostřelectvem, letectvem).

V rozvinutém praporu, který koná přibližovací pochod, jsou mezery a vzdálenosti mezi rotami zpravidla 400 m, mezi četami 200 m, mezi družstvy 100 m. Prapor takto rozvinutý v proudy družstev, zaujímá úsek asi 800 m.

Pochodová kázeň je velmi přísná a je o ní celá kapitola předpisu (IX.).

Prapor, který postrádá pochodové kázně, je zpravidla i v boji špatný.

O způsobech bojového výcviku a o službě v poli jedná kapitola X.

Bojový výcvik se dělí ve výcvik velitelů a ve výcvik vojinů. Důstojníci, poddůstojníci i velitelé družstev, dříve než sami započnou výcvik svěřeného jim mužstva, cvičí se sami pro své budoucí bojové úkoly. Jejich výcviku není přítomno vojsko.

Velitelé družstev se cvičí vésti a řídit jednoduché útvary, řídit a kontrolovat střelbu svých vojinů (kombinovat pohyb a střelbu, využívat úkrytů), rychle se rozhodovat, číst mapy a používat busoly, podávat jednoduchých hlášení a zprávy, používat plukovních signálů, spojovacích prostředků a p.

Výcvik ostatních velitelů mimoto obsahuje: studium terénu, průzkumnou službu, vydávání slovních i písemných rozkazů a hlášení, určování útočných, obranných a zajišťovacích dispozic. Když dosáhl výcvik jednotky (čety, roty, praporu) určitého stupně, konají se taktická cvičení. Dříve než se konají s mužstvem, děje se v terénu bez mužstva (taktické úlohy) a veškeré dispozice velitelů jsou probírány a kritikovány.

Za takového cvičení se zpravidla provádí jen jedna taktická úloha, ježto je též třeba o ní debatovat.

Další část této kapitoly obsahuje různá pravidla pro službu v poli (polní opevňování, táboření a p.) a pojednává o službě průzkumné a o výcviku zvědů (scouts).

Jsou tři různé druhy zvědů. Zvěďová družstva pro průzkum terénu; jsou též předvojem družstva. Hlídky zajišťují větší jednotky před překvapením a vykonávají průzkum ve větším okruhu než zvěďová družstva. Zvěďové rotní mívají zvláštní úlohy a na rozdíl od uvedených zvěďů družstev a hlídek nemusí zachovávat styk se svou jednotkou. Zvěďové rotní jsou odborně cvičeni.

Výcvik pěchoty pro noční operace. — Nováčkové zvykají si za výcviku pracovat v temnotě. Mimo cvičení zraková a sluchová učí se pohybovat zcela tiše a nenápadně, snadno se orientovat, poznávají a určují místa obsazená nepřítelem, učí se polním pracím opevňovacím a donášeti slovní rozkazy.

Poslední kapitoly (XI—XIII.) tohoto svazku pojednávají o čestných strážích a různých vojenských slavnostech a obřadech.

Poslední kapitola (XIV.) tohoto svazku obsahuje ustanovení o slavnostních přehlídkách brigád a divísi.

★

Anglický předpis plně zachovává stará ustanovení minulých let, většinou tradice (kázeň, družnost, vojenské slavnosti a obřady a p.). Je pozoruhodné, že anglická armáda zachovává tyto tradice svědomitě a ochotně. Jinak je předpis oživen praktickým duchem. Anglická armáda je co do materiálu v čele technického pokroku. Je nejlepe vyzbrojena a její organizace je na výši doby. Tím si lze též vysvětliti, že mimo válečné zkušenosti z posledních bojů přináší předpis i různé „praktiky“, jež by se zdály na první pohled trochu zastaralé.

★

Druhý svazek anglického cvičebného řádu pro pěchotu „BOJ“ („Infantry Training-War“, Vol. II., provisionál, z r. 1921) obsahuje četná ustanovení o boji pěchoty a uvádíme z nich zajímavější státi.

Po úvodní kapitole, v níž jsou četné obecné úvahy o pěchotě v boji, následuje kapitola o zajišťování. Je rozdělena ve 3 části: zajišťování za pochodu, za zastávky a proti nepřátelskému letectvu.

Proti nepřátelskému letectvu zajišťuje se zásadně pěchota sama. K této kapitole je připojena malá tabulka, která ukazuje, co vše lze viděti z letadla v různých výškách.

V další kapitole (III.) jsou uvedeny všeobecné zásady o ofensivním boji pěchoty. Jedná se v ní postupně o praporu, rotě a četě za útoku; na konci jsou připojeny zvláštní úvahy o posílení válce.

Všeobecné zásady ofensivního boje jsou: průzkum, překvapení, hospodárnost sil, vzájemná součinnost, palba a pohyb a plné využití úspěchu.

V ofensivě nutno prováděti zteč s postačujícím minimem sil k dobytí cíle a zachováti si maximum sil, připravených k rozhodnému úderu a k využití úspěchu.

Útočící jednotka obecně se dělí ve tři sledy: sled čelný, podporový a záložní. Čelné útočné oddíly útočí na celé frontě přikázaného úseku a snaží se odkryti slabá místa nepřátelské obrany. Za nimi následují oddíly podporové, které jsou

určeny proti slabým místům, aby je prorazily a jimi se probily do boků a do týlu části nepřátelské obrany ještě vzdorujících.

Veškeré úsilí se soustřeďuje spíše tam, kde útok postupuje, nežli tam, kde vázne. Nikdy není posilován oddíl, který není schopen postupovati.

Když se průlom zdaří, je velmi důležité rozšířit jej pak poměrně k hloubce jeho v nepřátelské posici, aby byl získán dostatečný manévrovací prostor a usnadněna komunikace.

Zálohy mají co nejrychleji využít úspěchu, bylo-li již cíle dosaženo, a pronásledovati nepřitele. Mimo to čelí i nepředvídaným událostem.

Rovněž je třeba činiti vše, aby byl zajištěn dobytý terén.

*

Útvary pěchoty v palbě. — 1. Útvary pěchoty v boji závisí zásadně na nepřátelské palbě a na terénu. Musí býti pokud možno zhuštěné, aby bylo usnadněno velení a manévrování, a rovněž i co nejméně zranitelné. Za dělostřelecké palby bude prapor rozvinut v proudy rot, v proudy čet nebo družstev, podle intenzity palby.

2. Oddíly, které postupují jistě a rychle, trpí vzdálenou účinnou střelbou méně než oddíly ukryté i v krytu prostředně dobrem. Treba vždy dbáti mravního účinku postupující pěchoty (střelby, pohybu) na nepřitele. Za ústupu jsou ztráty vždy větší než za postupu.

3. Malé proudy (čety v čtyřstupu, družstva v zástupu), které využívají všech úkrytů v terénu a postupují na nepravidelné frontě, jsou pro dělostřelectvo neškodným cílem.

Pěchota, náhle překvapená dělostřeleckou palbou, bude mít méně ztrát, bude-li postupovati, než zastaví-li se a i skryje v úkrytech, které jsou nepříteli pravděpodobně již známy.

4. Nepřátelská střelba pěchoty působí od 1.300 m. Přesto bude však často třeba překročit estřelčovaná široká pásma (kulometry), a proto musí býti vojsko vycvičeno a připraveno, aby vždy tvořilo útvary pružné a méně zranitelné.

5. Družstva se rozvíjejí zpravidla již tehdy, jakmile se ocitnou v účinné střelbě pušek a kulometů. Rozvíjejí se v jednoduchou linii (řetěz) nebo v útvar šipkovitý. Tento způsob není zranitelnější než obyčejná linie střelecká; umožňuje však veliteli družstva velmi snadno vykonávat velení, manévrovat, měnit směr a zabezpečiti si výhody nějakého skrytu.

6. V pokrytém terénu (zalesněném a p.), podél křoví, v příkopech, je pro družstvo velmi výhodným útvarem zástup.

*

Anglický předpis v stati o útoku praví, že stupeň odporu protivníkovu určí, jak bude útok proveden. Odpor může býti dvojího druhu: neorganisovaný nebo odpor spěšně připravený jako v boji střetném a organisovaný odpor, který nezbytně vyžaduje útoku dobře rozváženého.

Kdežto Francouzové rozdělují boj ve 4 období: přibližování, dotyk s nepřitelem, útok (i zteč), využitkování (uchování terénu a pronásledování), posuzují Angličané přibližování za „ochraňovaný pohyb“ a teprve útok sám dělí ve tři období: průzkum a upoutání nepřitele; vnik a rozhodný bojový útok; využití a pronásledování. Toto řešení zdá se jim výhodné, protože se každý zasazený prapor musí za přibližovacího pochodu snažiti vlastními prostředky provést všechna tři postupná období, a kromě toho se shoduje i s útokovým rozčleněním praporu ve tři odřady, čelný, podporový a záložní.

Úkol pronásledovati nepřitele mají hlavně oddíly záložní, nikoli oddíly, které se právě zmocnily cíle (čerstvé síly).

„Infantry Training“ prohlašuje, že proti silnější obraně je potřebí zvětšiti mechanickou palebnou moc. Kde je nepřítel velmi dobře organisován, je nutno „zvětšiti hustotu pěchoty“, ježto zmenšením jejích úseků by se jen zvětšily její ztráty, „aniž by se nabylo jakékoli výhody“. — Je-li patrné, že palebná síla pěchoty nepostačí k dobytí posice, jest nejlépe vystavovati co nejméně mužů a využití výhod, nezbytných ostatními zbraněmi (několik družstev).*)

*

Obrana (IV.) rozeznává se aktivní, pasivní a ústupový manévry.

Aktivní obrana má konečným cílem vytvořiti a využití vhodné příležitosti k zahájení rozhodné ofensivy.

Pasivní obrana má zlomit nepřátelský útok tak, aby se nepřítel již nemohl vzchopiti a znovu útočiti.

*) Poznámka: Pokud se týče operující čety, zajišťují si její družstva sama svoji bezpečnost v boji, kdežto u francouzské bojové skupiny má střelecký roj chrániti i roj kulometné pušky.

Pro aktivní obranu se rozdělují oddíly ve dvě hlavní části: jedna část (hlavní záloha) je připravena zahájit ofensivu, jakmile se jí jen naskytne vhodná příležitost; druhá část má nejdříve obranou nějaké zvolené posice připravit tuto příležitost a potom účinně zasáhnouti při útoku hlavní zálohy. Zvolená posice musí být taková, aby ji bylo lze obsadit ne více než polovicí všech sil obráncůvých a musí být předem otevřena, aby se z ní mohlo útočit.

Obranný systém obsahuje pásmo předních stráží (zajišťovací posici) a bojovou posici (odporovou posici).

Úkolem posádek pásma předních stráží je střežit nepřítele svými pozorovateli a hlídkami, zjišťovati směr jeho útoků a odrážeti drobné nájezdy; za větších útoků mají posádky ty vydržeti první náraz a co nejvíce rozrušiti organizaci nepřítelovu, dříve než by dosáhl hlavní posice (odporové).

Bojová posice (odporová posice) má jako nejdůležitější obranný prvek hlavní linii, která je klíčem k celému systému. Jest rovněž učeněna do hloubky (linie podpor a záloh).

★

V kapitole (V.), kulometry v boji, jsou charakteristiky kulometů a základní pravidla, jak jich používat v boji pěchoty.^{*)}

Organisace. Každý pěší prapor má jednu kulometnou polorotu o dvou četách po 4 kulometech (8 kulometů).

Kulometná četa má dva vozíky, každý pro dva kulometry a střelivo. Je rozdělena ve dvě poločety po dvou kulometech.

Karakteristiky kulometů. — Při součinnosti různých zbraní na bojišti třeba pokládati kulomet za zbraň speciální taktiky; nepodobá se ani taktice pěchoty, ani taktice dělostřelectva, ale taktice, která je uprostřed mezi oběma.

Abyste byla zajištěna dobrá souřadnost všech úsilí, je třeba pokud možno předem vypracovati celkový plán činnosti. Aby se využilo všech volných pramenů, je nezbytné potřeby jednotného velení. Zřídka kdy lze výhodně podřaditi akci kulometných polorot nebo čet, které jednají samostatně.

Kulometná polorota jest nedílná část pěších praporů. Nicméně jest možno, aby se jich vydatněji a zdárněji využilo, sdružovati je u jedné brigády (4 prapory). To však neznamená, že jsou sdruženy všechny kulometry nebo že snad operují nezbytně za přímé kontroly velitele brigády. Jsou-li takto sdruženy kulometry jedné brigády, může velitel brigády rozdělovati kulometry podle cíle zamýšlené operace a podle terénu, na němž se tato operace uskuteční.

Rozhodnutí velitelství pro určitou operaci oznamují se důstojníkovi-kulometníkovi jen jako obecné pokyny, kdežto k jejich provedení ponechává se mu značná volnost.

Taktická jednotka kulometná je četa se 4 kulometry.

Hromadná palba více kulometů jednotně řízených jest neúčinnější. Kulomet působící izolovaně nemůže být dobře kontrolován, ani zásobován a vlastně oslabuje celkovou sílu palby.

Kulometry u předních stráží. — Kulometry nemohly by zpravidla zahraditi nepříteli všechny přístupy k posici. Velitelství musí proto určit pásmo nebo místa, která musí být ostřežována kulometnou palbou.

Kulometry u předvoje. — Předvoj musí mít s dostatek kulometů, aby mu pomáhaly rychle zahájivé palbu na dobře zvolená místa předsunutých nepřátelských oddílů — zahnat tyto oddíly, hájit získaného terénu, krýtí rozvíjení jádra voje a ochraňovati boky.

Kulometry u zadního voje. — Rovněž zadní voj musí mít dostatečný počet kulometů. Palbu lze zahájit již na velkou vzdálenost (třeba však šetriti střelivem). Kulometry bývají hlavně na bocích. Pokud možno jsou v četách, nebo v poločetách. Obranný dispozitiv do hloubky lze uchovávat střídavým stahováním kulometů po četách, nebo po poločetách.

Účinky překvapení mají být vždy vyhledávány; nicméně povinnost ukrývat kulometry není důležitější než pohyblivost, které je třeba, aby byly provedeny ústupové skoky za dobu nejkratší.

Ochrana kulometů. — Za pochodu nebo v boji jsou kulometry zpravidla ochraňovány celkovou sestavou ostatního vojska. Jsou-li však kulometry detašovány a pochodují-li izolovaně, nebo jsou-li v posici zvláště ohrožené, nutno jim přidati nějakou ochranu (doprovod).

Kulometry za útoku. Za útoku bude úkolem kulometů: přímo podporovati pěchotu, ochraňovati boky pěchoty před protiútoky, obsazovati opěrné body, kde by se pěchota mohla zachytiti, kdyby se útok nezdařil.

^{*)} Tato kapitola byla ještě doplněna podle prozatímního předpisu „Machine Gun Training“, 1921, provisional.

V útočném plánu pro kulometry nutno též určit pohyblivou zálohu kulometů.

Kulometry se obecně dělí v kulometry čelné a podporové; mimo to jsou kulometry záložní.

Čelné kulometry mají přímo podporovati útočící pěchotu. Podporové kulometry zajišťují dobytý terén, ochraňují boky útočící pěchoty a zesilují intenzitu palby tam, kde je toho třeba.

Aby se dosáhlo spojitě kulometné podpory pro pěchotu, bude někdy nutno, aby podporové kulometry předešly kulometry čelné, a čelné kulometry pak vykonávají úkol kulometů podporových. Proto zpravidla budou oba tyto kulometné sledy mít společného velitele.

Počet čelných kulometů je zpravidla pokud možno malý. Kulometry musí být rozděleny takto: aby byla dostatečná záloha kulometů pro palebnou převahu, vyskytne-li se nějaký vážný odpor; aby mohly kulometry rychle zasáhnouti na bocích; aby zdolávaly možné protiútoky (obsazení terénu do hloubky).

Útočí-li se v krytém terénu, je velmi obtížné lokalizovati posici vlastního vojska, a nutno se tedy spokojiti přímou střelbou přes vlastní oddíly. Těchto obav není, může-li být připravena a vykonána za dobrých podmínek nepřímá střelba přes vlastní oddíly.

Střelba a pohyb. Zásada tato nehodí se tak na pohyb kulometů jako spíše na činnost pěchoty v palebném boji. Nicméně musí mít tuto zásadu stále na zřeteli každý důstojník-kulometník.

Kulometná polorota musí často měniti své stanoviště po četách; pohyb postupujících čet chrání střelbou ostatní čety, které zůstávají na svém místě, dokud se prvá četa neumístí v novém stanovišti. Tento střídavý pohyb mohou konati i poločety.

Kulometry, které mají podporovati některou jednotku, musí být stále připraveny, aby chránily i sousední pěší jednotky (vzájemná podpora).

Taktika střelecká. Kulomet může působiti střelbou přímou i nepřímou. Přímé střelby se používá častěji; nepřímou střelbou lze znepokojovati nepřátelský tyl a střeliti na nepřátelské komunikace a pásma, na které nelze střeliti přímo. Nepřímá střelba usnadňuje rozdělení kulometů do hloubky, aniž se tím zmenšuje palebná síla. Přímá střelba mívá dobré výsledky. Za útoku na obrannou posici dobře vybudovanou nebývá však často příležitosti ji použiti. V takovém případě je výhodnější střelba nepřímá. Střelba palebné přehrady bývá zhusta výhodná. Může být buď uzavírací palba nebo jako pohyblivá přehrada palebná. Pohyblivá přehrada palebná se pohybuje přiskyky 200 m a bývá 300–400 m za palebnou přehradou dělostřeleckou.

Kulometná polorota operující se svým praporem. Za ofensivy mohou být tedy všechny kulometry brigády rozděleny ve 3 sledy: čelné, podporové a záložní. Kulometnou polorotu, která operuje se svým praporem, nelze takto dělit, neboť má jen 2 čety a četa je taktická jednotka.

Kulometná polorota může vyhověti jen dvěma ze tří právě uvedených obecných úkolů kulometů čelných, podporových a záložních. Proto musí velitel praporu předem věděti, zda si pro prvá období útoku uchová celou polorotu kulometnou, či jen její část k své dispozici. V boji střetném může mít v záloze jednu nebo i dvě čety, dokud nezví, která část úseku praporu potřebuje palebné posily. Je-li útok připraven, může být celá polorota rozvinuta a střeliti v prvních obdobích útoku. Později může být poslána dopředu jedna četa, aby podporovala čelné rotu, kdežto druhá četa je prozatím v záloze; tato záložní četa obsazuje pak některé již dobyté taktické místo vpředu.

Kulometry za obrany. Základem obranné organizace je hlavní posice (odporová posice), kde se má přijmouti boj a bití se do posledních sil. Před touto posicí je ochranné krycí pásmo (zajišťovací posice), určené do hloubky a tak obsazené, aby nepřátelský úder byl již tam utlumen a oddíly nepřítelovy rozrušeny.

Úkoly kulometů jsou: podporovati pěchotu v ochranném pásmu; hájiti hlavní posice, podaří-li se nepříteli projiti ochranným pásmem; zadržeti protivníka, podaří-li se mu vniknouti do hlavní posice; podporovati pěchotu a tanky za protiútoků.

Stanoviště kulometů za obrany. Nejdůležitější pásma, místa a cesty v terénu musí být pod palbou kulometů. Stanoviště kulometů musí být vhodná pro střelbu šikmou a podélnou (musí být v úseku jednotky, jejíž úsek ochraňují). Kulometů se nesmí používat izolovaně; nejdále vysunutých kulometů nutno užívat po dvou (vzájemná podpora a kontrola). Kulometry umístěné dále za posici lze výhodně rozdělit po četách.

Střelecká taktika. Kulometry mají působiti hlavně na střední a malé vzdálenosti. Střelba na velké vzdálenosti, přímá i nepřímá, má znepokojovati nepřítel před útokem.

Střelbu na velké vzdálenosti je třeba omezit tak, aby zbylo aspoň 2000 nábojů pro střelbu na střední vzdálenosti a aby se nepříteli neprozradilo stanoviště kulometů.

Neřímé střelby možno používat, nelze-li střeliti na určený cíl přímo.

Volba stanovišť v terénu. Stanoviště kulometů musí být tak upravena, aby bylo možno střeliti všemi směry. Musí být dobře ukryta zrakům nepřítelovým.

Kulometů umístěných vzadu lze používat často i k ochraně boků předních kulometů.

Taktické užívání kulometů. Za nepřátelského útoku vykonávají čelné a podporové kulometry úlohy, určené jim v obranném plánu.

Obecně bojují kulometry do krajnosti; ustoupí až na rozkaz. Dokud bojují, nemůže se žádná posice považovati za ztracenu; času, který získají obráncům svým odporem, lze využít k úspěšným protiútokům.

Narídl-li vyšší velitelství, aby ustoupily kulometry nejdále vysunuté, musí jejich pohyb chránit pěchota.

Každého protiútku se zpravidla účastní i kulometry (bočná palba).

Pro záložní kulometry nutno učinit včas všechna opatření. Jejich stanoviště bývají zpravidla za hlavní odporovou posicí a musí být dobře upravena. Za útoku obsadí je záloha, musí však být neustále připravena přemístiti se kterým-koli směrem, buď aby se účastnila ochrany boků, buď aby podporovala protiútok.

Má-li velitel brigády dosti času, vypracuje plán činnosti kulometů. Není nucen rozdělit kulometry stejně mezi prapory brigády; některé prapory mohou jich mít více, jiné méně.

Kulometná polorota se nechává obecně u příslušného praporu jen v těchto případech: Je-li prapor vyslán na přední stráž, aby chránil úsek brigády; nebylo-li dosti kdy vykonat průzkum pro plán činnosti kulometů; má-li brigáda obsadit vyjimečně rozlehlý úsek.

★

Kapitola VI. pojednává postupně o součinnosti útočných vozů a pěchoty, o součinnosti dělostřelecké a letecké. Útok pěchoty a tanků nutno považovati za kombinovanou operaci, při níž zbraň pomáhá zbraní tak, aby způsobilý nepříteli co nejvíce ztrát, a aby vlastní oddíly měly ztrát co nejméně.

Tank „Mark V.“, vážící 30 tun, je vyzbrojen dvěma šestiliberními děly a 3 kulometry. Ujede 3–7 km za hodinu, podle terénu. Může přejít zákop 3 m široký a vystoupit na kolmý stupeň vysoký 1 m 35 cm. Posádka je 8–9 mužů.

Tank „Medium C“, dvacetitunový, je vyzbrojen 3 kulometry. Ujede 7–10 km za hodinu; přejede zákop široký 3 m a vyleze na kolmý stupeň, vysoký 1 m 10 cm. Posádka jsou 3 muži.

Tanky musí působiti hromadně, jsou rozděleny do hloubky. Asi na 100 m úseku je třeba jednoho útočného vozu mimo zálohu. Nejmenší jednotka útočných vozů, které lze samostatně použít, je četa 4 vozů (ve Francii 5). Dokud postupující pěchota zadržuje překážky a střelba nepřátelských kulometů, postupují tanky v čáře prvních oddílů pěchoty. Je-li nepřátelský odpor částečně zdolán, následují za pěchotou a jsou pohotově pomoci, jakmile by bylo třeba.

Je-li útok podporován palebnou přehradou dělostřelectva, rozvíjí četa tanků v první vlně 3 vozy s rozstupy 100–200 metrů; čtvrtý vůz následuje ve vzdálenosti 200–300 metrů jako podpora. Útočí-li se bez palebné přehrady, vede střední vůz ostatní vozy první vlny za sebou 100–200 metrů. (Zároveň vykoná cestou průzkum).

Ukolem pěchoty jest chránit území získané tanky, a úplně zničit ostrůvky odporu, přes něž tanky přešly.

Pěchota postupuje po družstvech, družstva lehkých kulometů Lewisových jsou před družstvy střeleckými.

Při útoku na odporová střediska kombinují velitel pěší jednotky s velitelem útočných vozů své úsilí.

Pěchota obsazuje posici a udržuje ji. Aby měla operace dobrý výsledek, doporučuje se podporovati ji dělostřelectvem a používati prostředků dýmových. Nemají-li tanky již bojové úlohy, lze jich užít při zásobování pěchoty střelivem, proviantem, náradím a p. Tanky mohou též tahati vozy nebo sáně, které vozi střelivo pro drobnější zbraně a pro lehké moždíře. Aby se využilo úspěchů, nebo aby bylo lze pronásledovati nepřítel, je výhodné připravit jako zálohu zvláštní sbor lehkých tanků. Za útupu ochraňují tanky pěchotu svou protiútočnou činností. Dým z nábojů a granátů tají jejich pohyby.

Za obrany podporují tanky protiútoky. Jsou dosti vzadu v záloze (6–8 km), aby netrpěly dělostřeleckou palbou. Útočí-li se na osady, na les nebo na opevněné místo, ničí útočné vozy nepřátelské kulometry, napadají posice s více stran, používají proti obráncům palby podélné a ochraňující též boky útočících oddílů.

Po celou operaci musí zachovávatí těsný styk se svou pěchotou, a nesmějí vniknouti do lesa neb do vesnice dříve, dokud se pěchota dobře neusadila na jejich pokračích.

V městech a vesnicích musí zůstatí některé tanky v ulici tak dlouho, dokud pěchota neprohlédne sklepy a půdy.

Dobývá-li se některé osady, obklíčí ji nejdříve husté pěchota, jsouc chráněna na bocích tanky. Je-li osada s obou stran dostatečně obklíčena, zbavují oddíly pěchoty a tanky obklíčené pásmo jeho obránců.

Nutnost styku mezi pěchotou a dělostřelectvem. Osobní styk velitelů pěchoty a dělostřelectva je nejlepším spojením za všech okolností. Před akcí a po ní mají býti oba, je-li to možné, na téže bojovém stanovišti. Není-li to možné, je velitel pěchoty odpověden za spojení s velitelem dělostřelectva. To ovšem nezabraňuje veliteli dělostřelectva vykonati vše, co je v jeho moci, aby byl zachován styk s pěchotou (styčný důstojník).

Pěchota musí stále zpravovati dělostřelectvo o své situaci. Velitel pěchoty nesmí však omezovati činnost velitele dělostřelectva; když byl vyjádřil a vysvětlil svá přání, musí mu ponechati veškeru iniciativu. Důstojníci pěchoty musí využívatí každé příležitosti pro styk s důstojníky dělostřelectva, kteří s nimi pracují společně. Za prvního období útoku soustřeďuje dělostřelectvo palbu na význačné nepřátelské dělostřelecké baterie, které tísní postup pěchoty. Trpí-li pěchota vážně palbou nepřátelských kulometů a pušek, soustředí svou palbu též na tyto zbraně.

Při zteči nelze obyčejně uskutečniti palebnou přehradu. Dovolují-li to však okolnosti a zásoby střeliva, jsou dělostřelecké přehrady vždy prospěšné. Musí býti ovšem pečlivě připraveny. Narazí-li útočné oddíly na překážky, zahájí dělostřelectvo hned v ta místa rychlou palbu. Pěchota z toho těží a snaží se získati terén. Dělostřelectvo řídí svou střelbu podle pohybů pěchoty.

Letecká součinnost. Hlavní nesnáze při používání letectva jsou dvojí: krátký čas, který má pozorovatel k průzkumu a dorozumivací potíže s letadlem ve vzduchu.

Hlavní úkoly letectva jsou: průzkum, útočná činnost bombami a kulometnou palbou, zásobování.

Kapitola VII. obsahuje pojednání o boji v krytém terénu, v lese a ve vesnicích a různé úvahy, které vyplývají z různého charakteru terénu, v němž se bojuje, a které mají vliv na taktiku.

Kapitola VIII. jedná o nočních operacích; dělí je v noční pochody, v noční pohyby nablízku nepříteli a v noční útok.

Otázka zásobování střelivem je projednávána v kapitole IX.

V dodatku k tomuto svazku jsou připojeny organisace, složení a výzbroj čtyř lehkých moždírů, jejich hlavní charakteristiky a zásady bojového použití (obrana, útok). Před útokem se mohou lehké moždíře účastníci dělostřelecké přípravy; mohou rovněž tvořiti průlomů v drátových překážkách. Za útoku neutralisují střelbu osamocených nepřátelských skupin, které dosud vzdorují.

*

Z tohoto svazku anglických předpisů vyplývá zřejmě, že se dbá určitých důležitých otázek, jako přesného provádění rozkazů, styku, vzájemné součinnosti všech zbraní, přesné střelby (jejího směru, kontroly, kázně), činnosti bojových útvarů (střelby a pohybu, využívání terénu), úlohy velitelů v boji, jejich stanovišť a pod.

Prostředky dýmové za obrany i za útoku a prostředky utajující vlastní pohyby a oslepující nepřátelské pozorovatelní jsou velmi bedlivě probírány. V předpisech se též zdůrazňuje důležitost prací opevňovacích; úkoly pěchoty a ženijních vojsk se přesně rozlišují.

*

Dodatek.

Anglická armáda je armáda námezná a nemá významu kontinentálních armád. Její účast v světové válce je zvláštním případem. Pro obranu celistvosti anglické říše má největší význam námořnictvo; pozemní vojsko má úkol podružnější (The Junior Service).

Pozemní vojenské síly Anglie tvoří armáda anglická, indická a vojsko dominií. Anglická armáda má vojsko pravidelné (činné a záložní), které je za války expedičním sborem, a síly teritoriální, jímž je svěřena vlastní obrana teritoria.

Národní armáda, improvizovaná za poslední války (1916), nepřežila války nadlouho. Mír zavedl opět starý předválečný systém, jedině možný pro tuto ostrovní říši.

Je zajímavé, že se od roku 1920 anglická armáda stále zmenšuje. Zato se rozvíjejí moderní technické vymoženosti, tanky, obrněné automobily, letectvo. Jde přitom o využití tohoto materiálu při udržování pořádku v koloniích (plán o dozoru, vykonávaném v Mesopotamii tanky a letadly).

Rozpočet na rok 1923—1924, v němž jsou zahrnuty výdaje na námořnictvo, armádu a letectvo (neobsahuje však výdajů na armádu v Indii, v dominiích, ani válečných pensí) dosahuje asi 122,011.000 liber. Výdaj na letectvo je 12,011.000 liber. Podle toho početní stav armády (metropolitní) je 171.000 mužů; u letectva 33.000 mužů (větší o 1.824 mužů). Na výcvik a na výchovu instruktorů je ročně věnováno 2,491.000 liber.

RŮZNÉ.

Nejvyšší rada Národní Obrany v Itálii. Poněvadž se také u nás neustále přetřásá otázka nejvyšší rady národní obrany, uvádíme zde organizaci rady italské pro informaci širších vojenských kruhů.

Nejvyšší rada italské národní obrany má za úlohu řešiti nejdůležitější otázky vztahující se k organizaci a použití nezbytných prostředků válečných a k uspořádání různých národních funkcí, pokud jich vyžaduje národní obrana. Skládá se z 1. výboru rozhodujícího, 2. z orgánů poradních a 3. z generálního sekretariátu.

1. V čele rozhodujícího výboru jest předseda ministerské rady. Členy tohoto výboru jsou ministři: zahraničí, financí, války, námořnictva, kolonií, národního hospodářství a komisař pro vzduchopletectvo. Kromě toho mohou býti do výboru povoláni jiní ministři a vládní komisaři jako plnoprávní členové s právem hlasovacím, jde-li o otázky zvláštní, týkající se jejich kompetence. Členy s hlasem poradním jsou: předsedové armádní rady, výboru admirálů, nejvyšší vzduchopletvecké rady a výboru pro přípravu národní mobilisace. Za členy mohou býti povoláni: náčelník hlavního štábu armády, náčelník nejvyššího štábu námořnictva a nejvyšší velitel vzduchopletectva.

Rozhodující výbor formuluje otázky, o nichž orgány poradní projevují svá mínění, o nichž však definitivně rozhoduje výbor.

2. Poradní orgány nejvyšší rady národní obrany (v otázkách týkajících se příslušné kompetence) jsou:

- a) armádní rada,
- b) výbor admirálů,
- c) nejvyšší vzduchopletvecká rada,
- d) výbor pro přípravu národní mobilisace.

a) Armádní rada se skládá: z generálního inspektora, ze čtyř generálů (velitelů armády), ze tří jiných generálů (velitelů armády nebo armádního sboru) a z náčelníka generálního štábu. Armádní rada pronáší svá mi-

nění o důležitých otázkách, týkajících se organizace, doplňování, výcviku, výzbroje a výstroje armády, mobilisace a koncentrace za války, postupu a stavu důstojníků a poddůstojníků, obrany území a vůbec o důležitých věcech, vztahujících se k organizaci národní obrany.

b) Jakmile se otázky týkají obrany pobřeží a součinnosti sil pozemních a námořních, shromažďuje se armádní rada společně s výborem admirálů. Schůze je svolána po vzájemné dohodě ministrů války a námořnictva.

d) Výbor pro přípravu národní mobilisace jest poradní orgán, jenž řeší všechny otázky, týkající se funkcí národních, přípravy, organizace a užití zdrojů země pro válku. Skládá se z předsedy, jenž je jmenován královským dekretem, podle návrhu ministerské rady, z náčelníků generálních štábů armády a námořnictva, z nejvyššího velitele vzduchopletectva, z ředitele Italské Banky, z administrativního ředitele státních železnic, z generálního sekretáře nejvyšší rady národní obrany, z devíti šéfů administrativy, z ministrů: zahraničí, vnitra, kolonií, financí, národního hospodářství, veřejných prací, vyučování a spáruvnosti, z komisaře obchodního loďstva, z devíti presidentů velikých sdružení technických a hospodářských, z devíti reprezentantů společností vědeckých, průmyslových, zemědělských a hospodářských. Výbor může kooptovati z rozhodnutí svého předsedy vybrané osobnosti jako experty v určitých otázkách. Výbor jest rozdělen na sekce.

3. Generální sekretariát soustřeďuje z rozkazu předsedy nejvyšší rady národní obrany otázky, jež musí býti předloženy nejprve orgánům poradním a pak rozhodujícímu výboru, zpravuje různé ministry o rozhodnutích nejvyšší rady a pečuje, aby byla provedena. V souhlasu s těmito rozhodnutími připravuje nezbytné prvky k národní mobilisaci. Stará se, aby sekretariát řádně fungoval a seřazuje práce různých sekcí podle rozkazů předsedy. Statut

generálního sekretariátu jest stanoven dekretem předsedy nejvyšší rady po dohodě s ostatními zúčastněnými ministry.

(B. b. d. s. M. leden 1923.) — Wf.

K smrti odsouzených anglických důstojníků a vojáků za světové války bylo celkem 346, z nich 322 bylo zastřeleno ve Francii a v Belgii, ostatní v Anglii. (Revue d'Inf., leden 1924.) — Wf.

Nové vojenské revue vyšly v posledních měsících v Itálii. První nazývá se „*Bolletino*“ a vydáván je výchovným a přednáškovým kroužkem válečné školy v Turíně, v němž přednášejí nejen profesori tamější válečné školy, ale také osobnosti civilní, vědecky a literárně činné. Kroužek organizuje kromě toho literární soutěže o určitých vojenských themech. V „*Bolletino*“ uveřejňuje přednášky konané v kroužku a práce, jež získaly cenu. Tím se má dáti italským důstojníkům příležitost, aby zdokonalili své vojenské vzdělání a upevnili navzájem svazky intelektuální. Podle čtyř čísel, která dosud vyšla, lze souditi, že revue bude mítí ráz historicko-filosofický.

Druhá revue nazývá se **La Cooperazione delle Armi** a jest podstatně časopisem technickým a taktickým. Vydávána jest ústřední školou pro pěchotu, dělostřelectvo a ženii, redigována generálem **Di San Marzano**, profesorem ústřední školy a důstojníkem generálního štábu. (R. M. F., leden 1924.) — Wf.

Počet žáků v italských školách pro záložní důstojníky stanoven byl takto: pro pěchotu 3.555, pro jezdecko 90, pro dělostřelectvo 1340, pro ženii 490, pro intendanci 250. Školy jsou sedmiměsíční. Po třech měsících, vykoná-li žák zkoušku, je povýšen na desátníka, po dalších čtyřech měsících na rotmistra. Teoretické zkoušky na podporučíka jsou konány ihned po absolvování školy. Žáci, kteří zkoušku vykonali, slouží pak ještě u tělesa jako rotmistři po 3 měsíce. Po tomto období vykonají ještě zkoušky praktické a jsou jmenováni záložními podporučíky. (Revue d'Inf. leden 1924.) — Wf.

Znalost cizích řečí v litevské armádě. Důstojníci litevské armády znají tyto řeči v rozsahu udávaném procenty: ruskou 93·3%, polskou 60·8%, německou 54·1%, francouzskou 20·3%, lotyšskou 13·0%; českou 4·7%; anglickou 3·3%, ukrajinskou 1·4%, běloruskou 0·7%; esperanto 0·5%; židovskou 0·3%; rumouskou 0·3%; švédskou 0·3%; srbskou 0·3%; italskou 0·2%, tureckou 0·2%; finskou 0·2%; bulharskou 0·2%; arménskou 0·1%; gruzinskou 0·1% a kirgizskou 0·1%.

Majoras Ružancovas.

Počet bulharské armády jest oficielně udán na 32.059 mužů. Armáda 15.739 mužů i s důstojníky, stráž lesní 1.261 mužů, četnictvo 8.471 mužů, policie 6.582 mužů. Podle smlouvy Neuillyské smí mítí Bulharsko maximálně 33.000 mužů. (Revue d'Inf. leden 1924.) — Wf.

Počet vojenských letadel hlavních velmocí: Francie 1562 letadel (174 eskadřil, 37.730 personálu), Spojené Státy 630 letadel (48 eskadřil, 14.466 personálu), Anglie 408 letadel (34 eskadřil, 29.306 pers.), Itálie 370 letadel (37 eskadřil, 8000 pers.), Japonsko 330 letadel (33 eskadřil, 5000 pers.). (Revue d'Inf., led. 1924.) Wf.

Cesta kolem světa letadly bude uskutečněna námořní eskadřilou Spojených Států amerických. Čeká se jen na svolení států, jež bude nutno přeletěti. Letu účastní se pět letadel Douglasových, která se staví v Santa-Monica. Cesta povede přes britskou Kolumbii, Aljašku, Japonsko, Čínu, Indočinu, Siam, Turecko, Evropu, Island, Grönland, Labrador a Kanadu. (B. b. leden 1924.) — Wf.

Materiál dělostřelecký veliké ráže, užívaný Rakouskem za války světové, jest předmětem studie Arnošta Kratochvíla, uveřejněné v *Mémoires de l'Artillerie française*. Dělo 35 cm Škodovo bylo pův. určeno pro dreadnoughty, pro armádu pozemní bylo instalováno na železnič. voze. Projektíl vážil 700 kg a měl počáteční rychlost 770 m. Donosnost byla 32 km. Houfnice 38 cm Škodova dostala se na frontu na jaře 1916. Byla umístěna buď na automobilech nebo na železničních vozech. Celek vážil 82 tun. Projektíl o 750 kg měl počáteční rychlost 460 m a doletěl na vzdálenost 15 km. Byl také zkoušen projektíl lehčí (600 kg), jehož počáteční rychlost byla 520 m, ale doletěl jen o málo dále (16·2 km) a rozptýl byl příliš veliký. Houfnice 42 cm Škodova byla původně určena pro pobřežní dělostřelectvo. Později instalována na železniční vůz a užita na frontě na počátku roku 1915. Instalace vyžadovala vždy nejméně tři dnů. Při výstřelu vyšlehl plamen z jícnu na 40 metrů. Musila tedy houfnice státi vždy více vzadu a v terénu dobře krytém, v tom případě však donosnost 13 km byla příliš malá. Zkoušen byl tedy granát lehčí (500 kg), který však dosáhl jen 14·6 km. (B. b. leden 1924.) — Wf.

Zkoušky s lehkým kulometem konány byly nedávno ve švýcarské armádě. Kulomet váží jen asi o 2½ kg více než puška a docílí 450 ran za minutu. Každý pěší prapor obdrží 18—24 těchto kulometů. (Revue d'Inf. leden 1924.) — Wf.